

ДІЯЛЬНІСТЬ О. М. СОЛОМКА У РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Лукашов А.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

На відміну від університетської науки, діяльність викладачів і лаборантів ХТІ, як правило, була тісно пов'язана з потребами різних галузей виробництва того часу. Практичний досвід викладачів та навчально-допоміжного персоналу ХТІ цінувався дуже високо. Природно, що такі фахівці, підвищивши під час роботи у вузі свою наукову кваліфікацію, широко застосовували свої знання та вміння на практиці, виконували замовлення промислових підприємств, надаючи їм консультативну допомогу при здійсненні технічних проектів. Різко зросла цінність від практичного застосування наукового потенціалу ХТІ в роки Першої світової війни, коли чимала частина України опинилася в прифронтній зоні. Багато викладачів ХТІ взяли активну участь у створених у 1915 р. Військово-промислових комітетах-громадських організаціях для постачання армії і флоту обмундируванням, спорядженням, озброєнням, продовольством, інженерним забезпеченням і т.д. Це не дивно: такого патріотичного пориву країна давно не відчувала. Недарма в той час Першу світову війну називали «Великої», «народної» і навіть «Великої Вітчизняної». Лише після Жовтневого перевороту її сором'язливо назвали «імперіалістичною». Через зраду більшовиків країна виявилася програвшою стороною у виграшній війні, втратила до мільйона квадратних кілометрів своєї території і вперше за всю нову історію була змушена платити контрибуцію наголову розбитому їй же противнику!

Механік Харківського технологічного інституту Олександр Митрофанович Соломко зробив величезний внесок у забезпечення армії, працюючи комісаром Комітету постачання армії. Йому багаторазово пропонували службу в тилловому управлінні російської армії, на різних підприємствах в Росії і за кордоном, але Олександр Митрофанович був непохитний. На всі запити до ХТІ декан механічного факультету П.П. Копняєв неодноразово писав про однозначну приналежність Соломко до ХТІ.

О.М. Соломко був завідувачем відділу механічних майстерень Комітету Південно-Західного фронту з 1 червня 1915 р. Він керував філіями в Києві, Кролеві (Чернігівської губернії), Сумах, Проскурові (Подільської губернії), Славуті (Волинської губернії), Квасиліві (поблизу Рівного), Тарнополі, Чорткові (у Галичині), Чернівцях та Бергаметі (у Буковині). У них виготовляли предмети постачання для діючої армії. До 1 травня 1917 їх було виготовлено більш, ніж на 6 млн. карб. У тому числі: польових кухонь – 400; возів – 2500; котлів і кип'ятильників – 30000; багнетів – 30000; коробок для кулеметних стрічок – 4000; фугасів – 2000; консервів – 2,5 млн. банок. Крім того, випускалися окопні печі і носилки для поранених, каски і пряжки для амуніції, операційні столи і дистильційні апарати, вагони-кухні і пральні машини, меблі і бляшані вироби, нафтові двигуни і військові автомобілі у великій кількості. Наприклад, тільки кухлів було зроблено понад 600 тисяч штук.

Так співробітники ХТІ кували перемогу над ворогом.